

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน
ดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ใช้รูปแบบการวิจัย
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) มีกระบวนการ
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยมีกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ร่วมวิจัย
  - 1.1 ผู้ร่วมวิจัยจำนวน 21 คน ประกอบด้วย
    - 1.1.1 ผู้วิจัย 1 คน
    - 1.1.2 ครูที่ปรึกษาห้องเรียนละ 1 คน รวม 18 คน ได้มาโดยแบบ
เจาะจงตามคำสั่งแต่งตั้งให้ครูรับผิดชอบเป็นครูที่ปรึกษาในปีการศึกษา 2561
    - 1.1.3 ครูหัวหน้าระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่
6 จำนวน 2 คน ได้มาโดยคำสั่งแต่งตั้งให้ครูผู้รับผิดชอบ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
จำนวน 1 คน และมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 1 คน
  - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 44 คน ประกอบด้วย
    - 1.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน

1.2.2 ประธานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน

5 คน

1.2.3 วิทยากร 2 คน ประกอบด้วย

1) วิทยากรจากโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ คือ ดร.เนลิมเกียรติ แก้วกนก ผู้อำนวยการโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากร การจัดทำแผนปฏิบัติการ และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2) วิทยากรจากโรงเรียนวาริชวิทยา จังหวัดสกลนคร คือ นายสุริยาวุฒิ นาสว่าง พนักงานราชการ มีความรู้ความชำนาญเรื่องโรงเรียนคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.2.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 36 คน ห้องละ 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนชาย 1 คน ผู้ปกครองนักเรียนหญิง 1 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 599 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย

1. ศึกษาสภาพ ปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2561 โรงเรียนได้ใช้เป้าประสงค์(GOAL) นักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา เป็นผู้มีคุณธรรมรักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับสังคมโลกได้อย่างสันติ กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.2 สัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และครู หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีประเด็นคำถาม เนื้อหาเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียน โรงเรียนดงมะไฟวิทยา เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาพัฒนานักเรียนให้เป็นนักเรียนที่ดี ของโรงเรียน ชุมชน และของชาติ

1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา โดยใช้ แบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์นักเรียน และพฤติกรรมที่ต้องการให้ทางโรงเรียนพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ เพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาพัฒนานักเรียนให้เป็นนักเรียนที่ดีของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง

1.4 นำเสนอในที่ประชุมคณะครูโรงเรียนดงมะไฟวิทยา เพื่อชี้แจง เหตุผลของการทำวิจัยในครั้งนี้ แล้วร่วมกันวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น สรุป สภาพ ปัญหา เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตลอดจน ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน ให้ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ทราบ และร่วมกันกำหนดขอบข่ายคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา จากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของหลักสูตรแกนกลาง และค่านิยมหลัก 12 ประการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ บูรณาการร่วมกันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดได้เป็น 3 ประการ ประกอบด้วย

1.4.1 นักเรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง

1.4.2 นักเรียนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน

1.4.3 นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน และของชาติ

รายละเอียดการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังตาราง 2 และ 3 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงความเชื่อมโยงค่านิยมหลัก 12 ประการ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตัวบ่งชี้ 3 ด้าน

ค่านิยมหลัก 12 ประการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ
ข้อ 1. มีความรักชาติศาสนา พระมหากษัตริย์	ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
ข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ข้อ 6 มีศีลธรรมรักษาความสัตย์ ข้อ 11 มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ	ข้อ 2 ซื่อสัตย์สุจริต
ข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อ แม่ ครูบาอาจารย์ ข้อ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมายผู้น้อยรู้จัก เคารพผู้ใหญ่	ข้อ 3 มีวินัย
ข้อ 4 ใฝ่เรียนรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางตรง และทางอ้อม	ข้อ 4 ใฝ่เรียนรู้
ข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียง
ข้อ 9 มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ	ข้อ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน
ข้อ 5 รักชาติวัฒนธรรมประเพณีไทย ข้อ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย	ข้อ 7 รักความเป็นไทย
ข้อ 12 คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง	ข้อ 8 มีจิตสาธารณะ

จากตาราง 2 พบว่า ความเชื่อมโยงของค่านิยมหลัก 12 ประการของคณะรักษา
 ความสงบแห่งชาติมีความคล้ายคลึงกันกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของ
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ตามหลักสูตร
 แกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 เชื่อมโยงกับค่านิยมหลัก 12 ประการข้อที่ 1 2) ซื่อสัตย์สุจริต เชื่อมโยงกับค่านิยมหลัก 12
 ประการข้อที่ 2,6, และ11 3) มีวินัย เชื่อมโยงกับค่านิยมหลัก 12 ประการข้อที่ 3,8
 4) ใฝ่เรียนรู้ เชื่อมโยงกับค่านิยมหลัก 12 ประการข้อที่ 4 5) อยู่อย่างพอเพียง เชื่อมโยงกับ

ค่านิยมหลัก 12 ประการข้อที่ 10 6) มุ่งมั่นในการทำงาน เชื่อมโยงกับค่านิยมหลัก 12 ประการข้อที่ 9 7) รักความเป็นไทย เชื่อมโยงกับค่านิยมหลัก 12 ประการข้อที่ 5,7 8) มีจิตสาธารณะ เชื่อมโยงกับค่านิยมหลัก 12 ประการข้อที่ 12

ตาราง 3 แสดงความเชื่อมโยง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของหลักสูตร
แกนกลาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตัวบ่งชี้ 3 ด้าน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ประการ
ข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ข้อ 4 ใฝ่เรียนรู้ ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียง ข้อ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน	1. นักเรียนเป็นลูกที่ดีของ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง
ข้อ 3 มีวินัย ข้อ 4 ใฝ่เรียนรู้ ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียง ข้อ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน ข้อ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมายผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่	ข้อ 2 นักเรียนเป็นนักเรียน ที่ดีของโรงเรียน
ข้อ 1 มีความรักชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียง ข้อ 7 รักความเป็นไทย ข้อ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมายผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่	ข้อ 3 นักเรียนเป็นพลเมือง ที่ดีของชุมชน และของชาติ

จากตาราง 3 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตัวบ่งชี้ด้านที่ 1) นักเรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการเชื่อมโยงทั้งหมด 4 ข้อ คือ ข้อที่ 2,4,5, และ 6 2) นักเรียนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 5 ข้อ คือ ข้อ 3,4,5,6 และ 8 3) นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน และของชาติ มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 4 ข้อ คือ ข้อ 1,5,7 และ 8

1.5 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยประชุม และร่วมกันกำหนดแนวทาง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย

1.5.1 การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ประชุมสรุปแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง คือ

1.5.1.1 การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ

1.5.1.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเขียนแผนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา

1.5.1.3 การนิเทศติดตามให้ความช่วยเหลือ และติดตามการดำเนินกิจกรรม โดยศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังตาราง 4

ตาราง 4 แผนปฏิบัติการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรโรงเรียนดงมะไฟวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือ
1. ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ	เพื่อทราบเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ณ โรงเรียนเลยพิทยาคม จังหวัดเลย	กรกฎาคม 2561	1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์ 3. การสอบถาม	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม
2. อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	เพื่อให้ทราบถึงวิสัยทัศน์หลักการ จุดมุ่งหมายหลักเกณฑ์ แนวทางการพัฒนา และการเขียนแผนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	กรกฎาคม 2561	1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์ 3. การสอบถาม	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม

ตาราง 4 (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือ
3. การนิเทศติดตามผล	การนิเทศติดตาม การประเมินผล การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการแก้ไขการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	ตุลาคม 2561 ถึง พฤศจิกายน 2561	1. การสังเกต 2.การสัมภาษณ์ 3.การสังเกตการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	1. แบบสังเกต 2.แบบสัมภาษณ์ 3.แบบประเมิน

1.5.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่ง

ประกอบด้วย 11 กิจกรรม ดังตาราง 5

ตาราง 5 แผนปฏิบัติการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือ
1. ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามคุณลักษณะ 3 ประการ ประกอบด้วย 1. กิจกรรมที่ส่งผลให้นักเรียนเป็นลูกที่ดีของ พ่อแม่ ผู้ปกครอง คือ 1) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย 2) กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ 3)กิจกรรมแต่งกาย	สิงหาคม 2561 ถึง พฤศจิกายน 2561	1. การสังเกต 2.การสัมภาษณ์ 3. การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 4. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ตาราง 5 (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือ
	<p>ดีมีวินัย 4) กิจกรรมร่วม ด้วยช่วยกันสร้างสรรค์ ความดี</p> <p>2) กิจกรรมที่ส่งผลให้ นักเรียนเป็นนักเรียนที่ดีของ โรงเรียน คือ 1) กิจกรรม หน้าเสาธง 2)กิจกรรมโลก สวยด้วยมือเรา (กิจกรรม 5 ส.)</p> <p>3) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย</p> <p>4) กิจกรรมภาษาพาเพลิน</p> <p>5) กิจกรรมคนดีศรีดงมะไฟ</p> <p>6) กิจกรรมไหว้พระสวด มนต์ 7) กิจกรรมแต่งกายดีมี วินัย 8) กิจกรรมนั่งสมาธิ</p> <p>9) กิจกรรมขะยะนี้มี ประโยชน์ 10) กิจกรรมตา วิเศษ 11) กิจกรรมร่วมด้วย ช่วยกันสร้างสรรค์ความดี</p> <p>3. กิจกรรมที่ส่งผลให้ นักเรียนเป็นนักเรียนที่ดีของ ชุมชน และของชาติ คือ 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย 3) กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน สร้างสรรค์ความดี</p>			

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) ประกอบด้วย

1. ผู้ร่วมวิจัยประชุม เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา โดยที่ประชุมได้กำหนดบทบาท ผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดระยะเวลา และรูปแบบในการนิเทศติดตามผล
2. จัดทำคู่มือการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมต่างๆ
3. ศึกษาดูงาน โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบ ที่ได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 คือ โรงเรียนเลยพิทยาคม โดยให้ครูที่ไปศึกษาดูงานดำเนินการดังต่อไปนี้
  - 3.1 การสังเกต สภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน สภาพการดำเนินงานพัฒนาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนของโรงเรียนต้นแบบ
  - 3.2 การสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในโรงเรียนตัวอย่าง ซึ่ง มีประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน วิธีการปฏิบัติที่ทำให้สถานศึกษามีดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป
  - 3.3 สอบถามความพึงพอใจผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาดูงานของ คณะครูผู้ร่วมวิจัย
4. การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยมีวิธีการในการดำเนินงานดังนี้
  - 4.1 ส่งหนังสือราชการจากโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
  - 4.2 กำหนดระยะเวลาการอบรมเชิงปฏิบัติการ ระยะเวลา 2 วัน
  - 4.3 อบรมบุคลากรตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา มีขอบข่ายเนื้อหา ดังนี้

4.3.1 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ได้แก่ 1) นักเรียนเป็นลูกที่ดีของ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง 2) นักเรียนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน 3) นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน และของชาติ

4.3.2 หลักการเขียนโครงการ การเขียนแผนพัฒนา การนิเทศ ติดตามผล การรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา

4.3.3 การอบรมในครั้งนี้ มีการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย สอบถาม ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 1) แบบสังเกตพฤติกรรม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ

4.4 สถานที่อบรมเชิงปฏิบัติการ คือห้องประชุมโรงเรียนดงมะไฟวิทยา

5. การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา จากผลการประชุมผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นตรงกันว่า นักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยายังมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน ทางโรงเรียนจึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย กิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมโลกสวยด้วยมือเรา (กิจกรรม 5 ส.) 3) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย 4) กิจกรรมภาษาพาเพลิน 5) กิจกรรมคนดีศรีดงมะไฟ 6) กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ 7) กิจกรรมแต่งกายดีมีวินัย 8) กิจกรรมนั่งสมาธิ 9) กิจกรรมขยะนี้มีประโยชน์ 10) กิจกรรมตาวินาศ และ 11) กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันสร้างสรรค์ความดี ซึ่งดำเนินการตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม 2561 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2561

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ โดยสังเกตสภาพทั่วไป ของโรงเรียน สังเกตพฤติกรรมและการแต่งกายของนักเรียน สังเกตการจัดการเรียนการสอน และสังเกตการร่วมกิจกรรมของผู้ร่วมวิจัย นอกจากนี้ยังได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและสอบถามความพึงพอใจผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาดูงาน

โรงเรียนตัวอย่าง

2. การอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ณ ห้องประชุมโรงเรียนดงมะไฟวิทยา โดยจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 21 คน โดยวิธีให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย การเขียนแผนพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แนวทางการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้เกิดผลกับนักเรียน 3 ด้าน คือ 1) นักเรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง 2) นักเรียนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน 3) นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน และของชาติ การเขียนแผนพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แนวทางการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรม

3. การนิเทศติดตามผลโดยเป็นคณะกรรมการที่โรงเรียนดงมะไฟวิทยา แต่งตั้งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ มีการจัดทำแผนการนิเทศติดตาม ผลการพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา โดยมีแผนการนิเทศติดตาม ดังตาราง 6

ตาราง 6 แผนการนิเทศติดตาม

หัวข้อการนิเทศ	ผู้รับการนิเทศ	ช่วงเวลา	เครื่องมือ	การเก็บข้อมูล	ผู้นิเทศ / สังเกต
1. ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ	ครูผู้ร่วมวิจัย	ระหว่างการศึกษาดูงาน	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม	1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม	-ผู้บริหาร -คณะกรรมการ การ สถานศึกษา -หัวหน้า ฝ่ายวิชาการ

ตาราง 6 (ต่อ)

หัวข้อการนิเทศ	ผู้รับการนิเทศ	ช่วงเวลา	เครื่องมือ	การเก็บข้อมูล	ผู้นิเทศ / สังเกต
2. อบรมเชิงปฏิบัติการ	ครูผู้ร่วมวิจัย	ระหว่างการอบรมเชิงปฏิบัติการ	1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถามความพึงพอใจ	1. การสังเกต 2. การสัมภาษณ์ 3. แบบสอบถาม	-ผู้บริหาร -คณะกรรมการ -สถานศึกษา -หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
3. การปฏิบัติหน้าที่การสอนของครู	ครูผู้ร่วมวิจัย	ระหว่างการพัฒนา	1. แบบประเมิน	บันทึกข้อมูลแบบประเมิน	-ผู้บริหาร -คณะกรรมการ -สถานศึกษา -หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
4. พฤติกรรมของนักเรียน	นักเรียน	ก่อนและระหว่างการพัฒนา	1. แบบสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม 2. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	บันทึกข้อมูลแบบประเมิน	-ผู้บริหาร -คณะกรรมการ -สถานศึกษา -หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

จากการติดตามผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ดังนี้ คือ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการสังเกตการณ์ คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ของผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ และแบบบันทึก แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัย การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันโดยผู้วิจัย

และผู้ร่วมวิจัยร่วมกันพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน พร้อมทั้งหาวิธีการในการแก้ปัญหาและข้อบกพร่องของการพัฒนา แล้วดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ในส่วนที่บกพร่องใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น ในวงรอบที่ 2

เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลตามประเภทและลักษณะของการดำเนินงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สภาพ ปัญหาและการพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตลอดจนการนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

1.2 กำหนดขอบข่ายและสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างให้ครอบคลุม ประเด็นคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์

1.3 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องกับปัญหาการวิจัยซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โซชา ภาวะบุตร คณบดีคณะครุศาสตร์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.4.3 นายเอกชัย บุตรแสนคม ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1.4.4 นายอังกุล จันทะวงศ์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1.4.5 นายนิระภัย คิตโสตา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโพนงาม
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1.5 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
ของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง
อีกครั้งหนึ่ง

1.6 นำเสนอค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ
1.00

1.7 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งใช้สังเกตการอบรมเชิงปฏิบัติการ
และการศึกษาดูงานของคณะครู สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบ
สังเกต ดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม ตลอดจน
การนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

2.2 กำหนดขอบข่ายของสิ่งที่ต้องการบันทึกแล้วกำหนดโครงสร้าง
ของแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม ให้ครอบคลุม ประเด็นที่ต้องการสังเกต

2.3 นำแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอ
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ปรับปรุงแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.5 นำแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
ของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง
อีกครั้ง

2.6 นำเสนอค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ในรูปค่า IOC นำเสนอดัง
ตารางในภาคผนวก

2.7 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความพึง
พอใจเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

เกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสอบถาม

3.2 กำหนดขอบข่ายของสิ่งที่ต้องการสอบถามความพึงพอใจให้ครอบคลุม ประเด็นที่ต้องการสอบถาม

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.4 ปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.6 นำเสนอค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ในรูปค่า IOC นำเสนอดังตารางในภาคผนวก

3.7 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2561 ถึงเดือน พฤศจิกายน 2561 โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มี 5 ชุด ชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์ประธานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุดที่ 3 ใช้สัมภาษณ์ครู ชุดที่ 4 ใช้สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนดงมะไฟวิทยา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และชุดที่ 5 ใช้สัมภาษณ์ครูโรงเรียนที่ศึกษาดูงาน

2. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม มี 3 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 ใช้สังเกตพฤติกรรมของครูในการศึกษาดูงาน ชุดที่ 2 ใช้สังเกตพฤติกรรมของครูในการอบรมเชิง

ปฏิบัติการ ชุดที่ 3 ใช้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายกลุ่ม

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ มี 3 ชุด ชุดที่ 1 ใช้สอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ชุดที่ 2 ใช้สอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยพอใจเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ ชุดที่ 3 ใช้สอบถามความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา

4. แบบประเมิน มี 1 ชุด คือ ใช้ประเมินครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเป็นความเรียง
2. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนดงมะไฟวิทยา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเป็นความเรียง
3. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพโดยประยุกต์จากบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 103) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจ

- 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ มาก
- 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ น้อย
- 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ น้อยที่สุด

การแปลผลค่าเฉลี่ยคะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้

1. ร้อยละ (Meen)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี